

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Variorum In Europa Itinerum Deliciae

Chyträus, Nathan

[Herborn], 1599

VD16 C 2803

Bononiensia. In Bononiam J. Cæsar Scaliger.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70708)

*Filia, sponsa patris, mater spes unica nostra,
Oranti priscam restituet faciem.
Tunc ego singultu & lacrymis pia vota resolvi.
Suscepit voces dirva Virago meas.
Latus ago ingentes pro tanto munere grates
Virgo tibi, vita sola medela mea.*

BONONIENSIA.
IN BONONIAM J. CÆSAR
SCALIGER.

Post diras rerum clades, Fatiq; superba
Imperia, & Martis qua fera iussa tuli,
Hic primum meq; atq; alios cognoscere ceppi:
Deposuiq; animi barbaras sceptras mali;
Et didici, quam non fueram, quam deinde futurus:
Quem bona abortivum sic tuerere parens.
Qua causas, qua cunctarum primordia rerum,
Qua divini operis prima elementa doces.
Caelestesq; plagas, & sancta commoda vita,
Et si qua e numeris nata figura latet.
Cum reliquas superes divinis legibus urbes:
Non sulci omnigeno germine cedit honos.
Arma viris connata: animus conterminus astris:
Atq; ardens vita stat melioris amor.
Si cives dederas, si magna Hetruria leges:
Accipe, qua possis dicere: reddo libens.

INSCRIPTIONES
BONONIENSES.

EPITOME PRIVILEGII THEODOSII
*Imp. in templis D.D. Petronii & Dominici
lapidi incisa.*

Ne bonæ artes, cunctaq; disciplinarum dogmata de-
pereant; cum mores, sanitas, iudicia, cæteraque id genus
optimis

optimis doctrinis gubernentur: nos THEODOSIUS Dei gratia Rom. Imp. Augustus, commoditate & fertilitate loci capri, v. ac xx. mensium pensitato consilio, indignitatis nostræ solio sedentes, generali Christianorum convocato concilio, summo Pontifice Cælestino, Cardinalibus xii, Archiepiscopis Episcopisq; innumeris, aliisq; in variis dignitatibus constitutis Principibus ac Ducibus Christianis, Balduino quoq; Flandren. ac Gualterio Pictavien. Comitibus legatis, quorū alter Ludovici Franciæ, alter Philippi Angliæ regum, illis arduis negotiis additis vicem gessere, sedente etiam centum Senatorum collegio, BONONIAM omnium scientiarum fontem, arcanorum nostrorum armarium, perennem studii sedem fore, hac inviolabili indulgentia decernimus; volentes insuper, ut omnes sententiæ, a iudicibus, qui in alma hac civitate per quinquennium saltem non studuerint, latæ, nullæ penitus existant: & si quis ad magistratus promotus dignitatem, ab alio quàm ab Archidiacono Bononiensi librum magistralem susceperit; quanquam id quarumlibet facultatū periti præstiterint, approbaverintq; eum auctoritate nostra omni dignitate privamus. Si quis verò Scholasticos ad studium hoc euntes abeuntesve ausu temerario offenderit; capite puniatur. Hoc ni Præses exequatur, eadem illum pœna affici jubemus. Hujus autem sacræ constitutionis exemplar, Bullâ aureâ majestatis nostræ munitum, manuq; Ciceronis curiæ nostræ notarii scriptum, ad perpetuam rei memoriam, Petronio Episcopo Bononiensi, ex Cæsarum Constantinopolitanorum sanguine orto, idem summis precibus efflagitanti ac procuranti, gubernandum, custodiendum, omnibusq; viribus exequendum tradimus ac concedimus. Romæ in Capitolio, Anno Dominicæ nativitatis cccc. xxiii. die ix. Maji.

*Joan. Franciscus Aldrovandus VII. Dictator
are pub. P. 1510. prid. Kal. Martii.*

IN ALIA TABULA AENEA.

CHRISTO OPT. MAX.

Viator, quisquis es, siste gradum, & quod scriptum est

L V

perlege: ubi perlegeris; pensita. Hoc is cuius causa scriptū est, fieri rogat.

Orto inter Bononienses & Mutinensis bello, Cæsar Fridericus I I. Rom. Imp. filium Hentium Sardinia ac Gallia insularū regem, Mutinensibus suppetias ferre mandavit, qui inito apud D. Ambrosii pontem certamine, à Bononiensibus capitur, nullaq; re, ut dimittatur, impetrat, cum pater minis, dein precibus & precio deprecatoribus uteretur; cum tantum auri proredimendo filio polliceretur, quantum ad mœnia Bononiae circulo aureo cingenda sufficeret; sic captivus XXI. annos, menses IX. dies XVI. tenetur, aliturq; regio more, publica Bononiensium impensa. sic defunctus magnificentiss. ac pientiss. funeratus hic tumulatur. Præterea simulacrum hoc in perpetuum, & hosti, & captivo monumentum S. P. Q. B. posuit. Anno salut. M. C. C. LXXII. II. Id. Martii. Hoc volebam ut scires. abi & vale.

Positum ære pub. Joan. Francisco Aldrovando Dictatore.

MONUMENTUM GRATIANI
Decretalium compilatoris.

Gratiani Clusini Cæsarei Juris & Pontificii enucleatoris propè divini, qui Monachus in Martyrū Felicis & Naboris eide absolutiss. ibidem opus Decretorum, anno gratia M. C. LI. compilavit, monumentum, quod illic carie obsorduerat, hic magnificentius renovatū est. Joan. Franciscus Aldrovandus Bononiensis IIII. Dictator ære publico instauravit. Anno salut. 1498. Idib. Junii, Johanne Bentivolo II. P. P. Remp. feliciter gubernante.

IN S. FRANCISCI.

*Franciscus jacet hoc Gifelerus marmore, cuius
Nulla unquam in sanctis lis periit manibus.
Perdidit hanc unam tantum, quam ferrea movit
Atropos. ast extra lis fuit ista forum.*

TUMULUS SALICETI J. C.

*Hoc tumulo legalis apex, dulcissimus ore,
Et patria lux alma sua, pietatis amator.*

Justitiam

*Iustitiæq; sacra clypeus, baculusq; cadentum,
Qui juvenis multoq; etiam venerabilis ævo
Edocuit, superavit eum nec pœna laboris
Scribendo & pariter Juris nucleando tenebras,
De Saliceto requiescit Bartholemaus.*

Ob.an.1412. die 25. mens. Decembris.

AD S. GERVASII.

TUMULUS AZONIS J.C.

Azoni Jurisconsultorum numini, Anno gratiæ M.CC. hic tumulato, in sepulcro vetustate collapsio, ac inter rudera vix agnito, Joan. Franciscus Aldrovandus Dictator & Cos. Bononiensis, pub. impensa concivi suo B.M. memoriam posuit. Anno sal. 1496. v. Id. Octob.

IN PALATIO BONONIENSI.

CLEMENTIS VII. PONTIF. MAX. ET CAROLI
V. Cæs. Imp. unanimitas, stabile firmamentum.

Clemens VII. P.M. ut Christianæ Reip. statū reformaret, cum Carolo v. Cæs. Imp. Bononiæ congressus est. In hanc urbem Cæsar non. Novemb. anno Christi 1529. introiit, pro templi foribus, de more, Pontificem M. adoravit: ejus authoritate & consilio, cum restituto in avitum regnum Francisco Sfortia, ac Venetis pace data, cunctæ Italiæ otium ac tranquillitatem diu optatam reddidisset, Imperii coronâ hoc pompæ ordine accepit. Fenestra hæc ad dextrâ fuit porta prætorialis, ea ingressus Cæsar per pontem sublicium, in ædem D. Petronii deductus, sacris ritè peractis, à Pont. Max. auream coronam, & Imperii cætera insignia accepit. Inde cum eo triumphans, exercitu ornatissimo præeunte, urbem perlustravit, cum ambo in eodem prætorio, totam hyemem conjunctissimè de summa rerum deliberantes, egissent. Cæsar post suum adventum mense v. in Germaniam, ad tumultus impiorum civium sedandos, & bellum Turcicum cum Ferdinando fratre Pannoniæ rege apparandum, profectus est. Hujus rei monumentum hoc, Innocentio Cibo Cardinale legato auctore, Uberto Gambarâ urbis præfecto, referente S. P. Q. B. extare voluit. Non. Novemb. 1530.

IN MONASTERIO D. VICTORIS
extra urbem.

UGOLINI ANTIQUI LL. GLOSS.
Epitaphium.

Transiit ut vivat mundana legis alumnus,
Mors sit ei requies, ultima vita DEUS.
Urbis honor, mundi speculum, jacet hic Ugolinus;
Spiritus astra tenet, corpora signat humus.
Cui fortuna manum revocans concessa tetendit,
Cui lex uberius ubera plena dedit.
Mens legum cecidit, reliqui latitant Pharisai,
Christus qui novit parcere, parcat ei.
Mens respondebat veraci consona lingua,
Et par affectus cordis & oris erat.
Fraudis, nequitia, livoris & ambitionis
Inter concives unicus hostis erat.
Mors voluit mundum sub certa lege teneri.
Nam cinis est hodie, qui fuit ignis heri.

An. Dr. M. C. LXVIII.

Extra portam S. Mariæ Annunciatae.

Si tibi pulchra domus, si splendida mensa; quid inde?
Si species auri, argenti quoque massa; quid inde?
Si tibi sponsa decens, si sit generosa; quid inde?
Si tibi sint nati, si pradia magna; quid inde?
Si fueris pulcher, fortis, divesve; quid inde?
Si longus servorum inserviat ordo; quid inde?
Si doceas alios in qualibet arte; quid inde?
Si farveat mundus, si prospera cuncta; quid inde?
Si Prior, aut Abbas, si Rex, si Papa; quid inde?
Si rota fortunæ te tollat ad astra; quid inde?
Annos si felix regnes per mille; quid inde?
Tam citò, tam citò prætereunt hæc, ut nihil inde.
Sola manet virtus, qua glorificabimur inde.
Ergo DEO servi, quia tot tibi provenit inde,
Quot fecisse voles in tempore quo morieris;
Hoc facias juvenis, dum corpore sanus haberis.

AD

AD DOMINICI.

Tu quicumq; sagax veterum monumenta revolvis,
 Te si forte mei nominis ardor habet;
 Hac lege: Janus eram dictus cognomine Volsus,
 Arctooq; meum claruit orbe genus.
 Limpergo fueram, quod Chiron justus Achilli,
 Et quod Pellao Stagiritanus erat.
 Ad Romam admissa dum forte piacula labis
 Accepturus eo, contegor hoc tumulo.

Georg. Limperger, Dei gratia Episcopus Bambergensis, Joanni Voltz præceptoris suo hoc sepulcrum posuit.

AD PETRI.

Viator si cupis scire qui sim? Johannes Plateus Civilis Pontificiiq; Juris cultor & scriptor. Monumentum enim vetustate corruptum destructumque, renovatum decreto Cardinalis Juliani Reveren. Bonon. Episcopi ac Principis, virtutum bonorumq; virorum fautoris, cui Bononia patria debet permaxima. Concives mei rogatos vos volo, ut pacem habeatis: Deum timete, dateq; illi honorem, justitiam colentes, adversa prospera tolerate, & bene erit.

Procurante Francisco Guidi Zono Cardinalis familiari, An. sæl. 1502. 13. Cal. Feb.

D. M.

Ælia Lælia Crispis, nec vir, nec mulier, nec androgyna, nec puella, nec juvenis, nec anus, nec casta, nec meretrix, nec pudica, sed omnia. Sublata neq; fame, neque ferro, neq; veneno, nec igne, nec peste, sed omnibus. Nec cælo, nec aquis, nec terris, sed ubique jacet. Lucius Agatho Priscius, nec maritus, nec amator, neq; necessarius, neq; mœrens, neq; gaudens, neq; flens, hanc nec molem, nec pyramidem, neque sepulcrum, sed omnia scit, & nescit cui posuerit.

Hoc est sepulcrum intus cadaver non habens: hoc est cadaver extra sepulcrum non habens. Sed cadaver idem est, & sepulcrum sibi.

[NB. In hoc Epitaphium commentarios scripserunt Joan. Turius Brugensis & Ricardus Vitus, editos Patavii apud Laur. Pasquatam.]

EPITAPHIUM JO. BRANDI
Hildesienfis.

*Calum animam Brandi, nomen Germania servat,
Quod mortale fuit conditur hoc tumulo.*

IN COLLEGIO.

J. Cæs. Arantio Bonon. Philosopho & Med. erudito: qui hum. corp. anatomen maximo studiorum concursu & plausu primus post exæd. aca. publicè est professus.

IN PROCULI GASPARIS CONTARENI.

*Contarene tuo docuisti Magne libello,
Extinctis animas vivere corporibus.
Ergo jure tui vivunt monimenta libelli,
Et vivent seclis innumerabilibus.*

IN COENOBIO S. DOMINICI, HIERONYMI
Boraginei Lubecensis, Physici Germani,
ad lectorem querela.

*Me Lubeca tulit, docuit Germania linguas,
Ad studia huc missum mors truculenta rapit,
Non ferrum, non ulla Venus, Bacchusq; peremit,
Sed studii nimius proh dolor hausit amor.
Nam dum Phœbe tuas & struis solibus herbas
Persequor, invasi pectora sava febris.
Jam ter fortè novem, studio qua vita peracta est,
Annos attigeram, cum rapit hora nocens:
Ah tua, qui fueras medicus, vestigia frustra
Insequor, ô genitor, cum necer ante diem,
O patria, ô germana vale soror una relicta,
Qua fueras: hac me mors tumulavit humo.*

An. sal. M. D. XXXV. d. 27. Aug.

D. O. M.

Thomæ Clavicino Gammaro, Canonico ad S. Petro-
mium,

nium, summa virtute, pluribus bonis artibus prædito. nam ad Philosophorum & Jurisconsultorum disciplinas, quibus in omnibus excellebat, pingendi, sculpendi & excudendi, atque ex omni materia fingendi, & præter has cognoscendi ex inspectione vultus, hominum mores vitasque; incredibilem peritiã adjunxerat. qui obiit an. LXXI. m. VIII. d. I. & Diamentæ uxori, cum qua annos XXXX. amantissimè cõjunctissimeque; vixerat. P. Claricus Gammarius dupliciter mœrens, fratri & conjugi benè meritis
P. M. D. XXVI.

Petro Flisco splendidissimis natalibus orto, Lanuviae Comiti, Juris Civilis Pontificiique; consultissimo, multijugis animi & corporis dotibus ornato, in primo juventæ flore extincto, fratres pietatis ergo monumentum hoc dicarunt. An. Dn. M. CCCC. LXXXII.

Hominum luxus, fastus, deliciae, quæ vitam vitalem esse non sinunt, hem quò redeunt?

Sub monumento Isotæ Calderinæ.

Regi, cui omnia vivunt, sacrum.

AD S. MARTINUM.

Philippo Beroaldo seniori, civi Bonon. viro omnium, quos ætas sua tulit, eruditissimo atque eloquentissimo, eisdemque; humaniores litteras Parmæ, Lutetiæ atque in patria, summa cum ingenii laude, atque audientium admiratione professo, Phil. & Vinc. filii hæredes, ex ipsius testam. P. P.

I nunc & vigila, noctesque; absume legendo.

O hominum cura, cæptaque; vana nimis!

Vixit ann. L I. m. VIII. Obiit an. M. D. IIII.

AD PROCULI.

Si procul à Proclo Proculi campana fuisset,

Tunc procul à Proclo Proculus ipse foret.

IN SCHOLA HISPANORUM.

Ægidius Albornatius sanctæ R. E. Cardinalis primas

Hispaniarum, totius Italię legatus, qui sedem Romanam diu Avenioni exulantem Italię restituit, hasce ædes publicę juventutis Hispanę commodo construi iussit; quas Ferdinandus Hispalensis præsal á fundamentis perfecit, anno post C.N. 1365.

Theodoro Portę eq. Bonon. qui Caroli v. Imp. August. deinde Pauli III. Pontif. Max. auspiciis mira virtutis & prudētię indole cū pedestres tum equestres ord. duxit, postremó sub Julio III. in obsidione Mirandulana icū glandis sublato: hæredes P.P.M.D.LII. Vixit annos xxxii. Occubuit xvii. Cal. Januarii, An. M. D. LI.

A D S. D O M I N I C U M.

D. O. M.

Joanni Crotto Monferrato, Pont. Cæs. Juris Monarchæ, qui diu Bononię floruit in utraq; palæstra. Inde Pisas evocatus, deserti jam pridem Gymnasii restaurator, fato concessit. Magdalena Landa viri B.M. ossa referens, ære proprio hoc monumentum faciendum curavit.

Scopus vitæ, Christus.

D. O. M.

Qui vixit bene, mortuus beaté.

Nox mea lux animi est.

Amplissimi ordinis simul nomen magistratus merui.
Astræ hæc ratio decens laborq;.

D E O T R I N O E T U N I.

Pyramidem & sepulcrum vetustate corruptum, quæ Albertus genitori suo Odofredo Legum parenti, Anno sal. M. C. C. LXV. II. non. Sept. defuncto posuerat, Laurentius Odofredus Dominici filius, Odofredi posterior, Albertiq; trinepos, sua impensa in meliorem faciem opere & cultu splendidiore restituit. Anno Gratia M. C. C. C. XC VII. Kal. Sept.

A L I U D.

Hic sita sunt ossa Marci Antonii Flaminii Forocornelien-
liensis,

liensis, de utraque lingua bene meriti. Vixit ann. mens.
Obiit anno

A L I U D.

Hieronymo Prividello Rhegiensi, Jureconsulto clarissimo, ab impio sicario injustissime transfixo, fratres mœstissimi posuere. Oct. Id. Novemb.

Martini Sulimanni, cujus præclara in Jure opera extant, humana hîc ossa quiescunt: lapidea hæc memoria illi posita est. Anno salutis M. D. XXVI.

D. O. S.

Joannis de Imola, Pontif. Cæs. q. Jurisconsulti ossa, in supposito Gerisendorum sepulcro quiescunt.

*Minus Gerisendus LL. & ipse interpretis,
amica sua conjugii fecit.*

A L I U D.

Ludovico Bolognino Jurisc. & Equiti: qui cum Bononiæ Ferrariæq; Jura interpretatus, & ab Innocent. VIII. Pont. Carolo Gallorū VIII. Rege, Ludovico-Mar. Sfort. Insub. Duce ad respondendum sibi de jure asscitus, Florentiæq; litibus judicandis v. vir & prætor fuisset; ab Alexandro VII. Pontif. XL. viratum adeptus, ab eoq; legatus ad Ludovic. Franc. XII. Regem Romam legationem attulisset: Bonon. rediens An. L XI. ætat. An. M. D. VIII. Florentiæ obiit. Bartol. Eq. & Senat. Bon. f. patri, Joan. Mar. Eq. patruo F. CC. M. D. LIII.

Omnia mea mecum porto. Vix sola fama remanet.

D. O. M.

Jacobo Bonio Juriscōsulto clariss. Pontificii Senat. Advocato eloquentiss. ad Alex. VI. Julii II. Leo. X. Pont. Max. legation. munere, cum Senatoria potestate, vera cum laude perfunctus, cui porró Card. Coll. S. P. Q. R. memores ejus inclytæ justitiæ comitatisq; iterum Senat. pot. Adri-

M

ani vi. jussu mandand. cur. sed ipse morte præventus in-
enarrabile sui desiderium reliquit. M. D. XXII. Vixit an-
nos 67. mens. 10. dies 16. Vincent. Prot. Apost. & Jo. Lan-
da Juriscon. patri dulciss. pp.

IN PHILIPP. BEROALDI
sepulcro.

O literæ, ô cantus, ô Apollines. vobis in posterum heu
quid fiet?

BAPT. BARTHOLOM. CLARICINI

Aliás de Gambaro, vivens sibi posterisq; paravit M. D.
LXXVI.

*Qui speculum hoc cernis, cur non mortalia spernis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.*

PETRUS CLARITIANUS

Gambarus, pro se & suis posteris vivens P. M. D. LIII.
Perpetuæ dormitionis domus.

S. DOMINICUS LOQUITUR:

Hæc sunt, ô filii, quæ vobis hæreditario jure relinquo.
Charitatem habete, humilitatem servate, paupertatem
voluntariâ possidete, & ut carnis munditia in vobis im-
maculata permaneat; suspecta sceminarum omniû con-
sortia evitate. Feliciter decessit S. Dominicus non. Augu-
sti. M. C. C. XXI.

CÆSAR NAPÆUS,

Matthæi filius, vivens sibi posterisque suis & conjugi f.
Anno M. CCCC. XCIII. Cal. Julii. Peto ne quis nos in-
quietet, alitèrve ponat, neq; commutet, néve etiam alius
inferatur, ut die cæstoria hîc unâ resurgamus. quid ad vos?

IN SCHOLA PUBLICA BONON.

Gregor. XIII. Pont. Max. annuarum revolutionum
felicissimo restauratori:

*Tempora qui seros Phæbi referentia gyros
Toto, sancte senex, orbe venire facis,
Scilicet ut redeat nunquam revocabilis an us,
Atq; suum teneant festa sacra diem:*

*Na tu caelicolis gratum, atq; perutile nobis,
Immortale tibi conficis autor opus.*

Sub felicibus auspiciis magnificorum D. D. D. Joannis-
Baptistæ Bergarotti Parmensis, & Domini Viti Antonii,
Horatii de Curtis Mursonensis, Universitatis patronorū
medicorumq; priorum meritissimorum die xxx. mens.
Decembr. Anno Domini M. D. LXXXII.

IN AUDITORIO MAGNO
Jurisconsultorum.

Principem Gymnasii classē, urbis ornamento, civi-
tatis splendori, & posteris incitamento, consiliariis bene
gestæ administrationis memoriæ relinquendæ, ac bene
meritis se officiis devinctos ostendendi studio; eorundem
generis, nominis & honoris insignibus placuit exornari.
Anno ab ortu Christi M. D. LXXIX. Pii V. Pont. Max.

ITEM.

Universitas Legum studiosa, veterem hujus Auditorii
dignitatem animo repetens, atq; eidem in posterū, quo-
ad possit, consulere cupiens; novis his insignium suorum
ornamentis cohonestandum curarunt, annuente Dn. Jo-
anne-Baptista Salvago Genuense Universitatis Priore di-
gnissimo. Anno à Christo nato M. D. LXXI. Gregor. XIII.
Pont. Max.

IN AUDITORIO JURISCONSULT. III.

Bononien. Gymnasii adolescētes nobilissimi, utramq;
Juristarum Universitatem consilii prudentia & fidelitatē
gubernantes, sui præceptoris nomen honorificē illustra-
re, harum ædium splendorem magnificentius augere, be-
ne gestæ administrationis memoriā relinquere, ac ejus-
dem muneris vicarios ad honestam æmulationem exci-
tare studentes, ad classē hanc publicam suæ familiæ ac
nobilitatis imaginibus publicis exornandam, æs publi-
cum erogari jussērunt. Anno Dom. M. D. LXXVII.

IN MEDICORUM AUDITORIO.

D. O. M.

Gaspari Talcacotio civi Bononien. Philosopho ac Me-

M ij

dico ætatis nostræ celeberrimo, cùm universam humani corporis anatomen in doctiss. virorum frequentiss. conventu publicè administratam, facundia, methodo ac doctrina admirabili explicarit; ejusq; incomptas adhuc partes in lucem prodiderit; animi grati & perpetuæ memoriæ ergo Lect. mediciq; pp. ordinariæ anatomes ab illo administratæ monumentum.

IN AUDITORIO INFERIORI.

SUMMA PRIVILEGII AB IMP. CAES.

Fl. Theodosio juniore Aug. Gymnasio Bononia concessi.

Qui Prætor, Judexve quinquennio in Bononien. Gymnasio studiorum causa non consumto, ad judicandum accesserit, ejus decreta sententiæve irrita sunt.

Qui Doctor in ordinem asscitus, libro à majoris Ecclesiæ Archidiacono non accepto, fuerit; ejus dignitas, licet peritorum omnium suffragiis comprobata, prorsus nulla esto.

Qui Scholarem aliquem ad Gymnasium Bononien- se pergentem manu verbóve offenderit, capitis reus esto.

Qui Magistratus, prout Magistratus, injuriam Scholari illatam persequi prætermiserit, eadem pœna tenetor.

Anno Domini M. D. LXVII.

Qui honestissimi hujus consilii participes erunt facti, in primis operam dent, ut jura, instituta, mores, consuetudinesq; omnes, quæ ad hujus Scholæ commoda auctoritatemq; tuendam pertineant, summa cura custodiantur.

Rectori Scholæ maximus idemq; meritis honos ab omnibus habeatur.

Legitimi publicarum professionum dies diligentissimè obeantur.

Professorum ipsorum dignitas quàm maximè observetur.

Inter Scholasticorum nationes æterna piaq; pax concordiaq; conservetur.

Exornatus, ad urbis & Scholæ dignitatem, ex auctoritate eorum quorum insignia circumpecta sunt, & extortius consilii, locus esto. Anno Domini M. D. LXVII.

BONONIENSIA.

181

IN ALIO AUDITORIO.

*Estes pares, & ob hoc concordēs vivite, cū vos
Et decor, & studium, & munus sociarit, & atas.*

IN PORTICHU INFERIORI.

D. O. M.

Moderatoribus optimis assidua cogitatione curātibus,
ut inclytæ hujus Academiæ splendor, & dignitas, ad uti-
litatem juventutis ex cunctis regionibus studiorum gra-
tiâ confluentis, incrementum accipiat; Priorum, ac Con-
siliū Universitatis Philosophorum & Medicorū illis diu-
tinam Majestatis felicitatem, sibiq; patrociniū precati,
exiguam hanc, sed quam præ imbecillitate sua possunt,
maximam grati animi significationem memores officio-
rum pp.

Procurante hanc memoriam Magnifico ac generoso
viro D. Josepho Zacconio de Fano Priore dignissimo. An-
no Domini M. D. LXXXIII. die XXI v. Decembris.

IN AUDITORIO INFERIORI.

I.

*Magister esto diligens, doctus, vigil,
Veriq; amator, & alieni commodi:
Auditor at tu sis laboris appetens,
Magistri amator, & imitator sedulus.*

II.

*Consultor hic utcunq; tempus postulat,
Adesto, semper publicum negotium
Curato, agendum quid sit in presentia
Videto, longē providens in posterum
Caveto, partes sic tuas tuebere.*

ANTE CONCLAVE
Decemvirorum.

Privatorum obliti, publica curate.

ALIBI.

GREGOR. XIII.

Ad summum Pontificatum ob maximas virtutes eve-

M iij

Sto, Reipub. Christianæ bono ac penè splendori nato, civi optimè merito, S. P. Q. Bon. statuam hanc erigendam curavit, quam jussu Pontificis Petrus Donatus Cæsius Caroli legatus hîc collocandam, fulcroq; muniendam, decreto interposito, sanxit, Anno Dominicæ Nativitatis M. D. LXXX. mensè Octob.

IN PRÆDIO EXTRA URBEM.

Achilles Alexandri fil. Volta á Clemen. VII. Pont. Max. in collegium fratrum gaudentium cooptatus, domum ad ædem Mariæ cum porticu & viridariis, item hortum & ambulationes cum Ornithone & Leporario, nec non aquis salientibus & piscina ad revocandâ Collegii memoriam, fratrum commoditati fecit assignavitque. M. D. L.

ANTE HORTUM QUENDAM.

*Urbs habeat curas; qui me mihi reddit agellus,
Exigit ingenuis gaudia mixta jocis.*

ANTE ALIUM.

*Hortule fac placeas, fac hortule dulcis inemptas
Ut fundat domino libera mensa dapes.*

ANTE ALIUM.

*Has ades genio sacravimus, utere quisquis
Hospes es, at lingua & moribus esto probis.
Uti cuiq; suis licet. hac ne carpe, voluptas
Ingenua est animi quantulacunq; mei.
Si qua forse juvant oculos, ne parce viator,
Quilibet hac uti commoditate potest.*

AD HOSPITES.

*Invide quod nequeas imitari, carpere noli.
Nil nisi cum sumtu mentem oculosq; juvat.*

AD OSTIUM HORTI.

*Garrule contineas linguam, tuq; invide dentem.
Hoc volui. cooptum carpe viator iter.*

IN SUMMO TEMPO.

*Hoc tumultata jacent Bassani membra lapillo,
Quis sit, metra docent qua subscribuntur in illo.*

BONONIENSIA.

*Huic legum latis patuit victoria castris,
Nunc cedens fatis socialibus insidet astris.
Canonica coluit scriptura plenius ortum,
Qua duce promeruit caelestem cernere portum.
Hic erat Italia sydus, reverentia fratrum,
Flos roseus patria, decus orbis gloria patrum,
Obsequiis promptus, humilis, jocundus, apertus.
Si tres excipias annos de mille ducentis,
Terminus occurret, quo mortis jura subivit.*

M. C. XCVII.

In eodem lapide.

*Invidus é medio Basianum finis ademit,
Cujus membra brevis hic sita petra premit.
Summus in alterutro Doctoris Jure peregit
Haectenus officium, quem lapis iste tegit.
Jura duo potuit natura jus superare,
Hac duo de proprio mors fugat una lare.
Istius meruere sinu duo jura locari,
Solutus in Italia qui fuit absq; pari.
Non sibi sed vita moritur fons juris, & aret,
Non is eá, sed eo vita moderna caret.
Quisquis in istius cathedram succedere quarit,
Fontis respectu rivus ineptus erit.
Hunc sociat summis Pauli conversio turmis.*

IN PETRONII.

*IN LAPIDE ADMODUM MAGNO ET INAU-
rato, parieti infixo, hac privilegia Pontificia Bononien-
sibus indulta majusculis notis erant incisa.*

S. L.

*Huc usque licet, si commoda hæc grandia spectatum ve-
nis, quæ Julius II. Pontif. Max. Trib. Pleb. Tabel. ac
mercatoribus, cæterorum nec non opificum
Collegiis probitate sua, indulsit.*

*Framenta omne genus á XIII. Calend. Januar. M. D.
usque ad Calend. Januariar. M. D. XI. immunis molito.*

M iij

Ultra verò illud tempus singulis corbibus librarum c XL. precium duorum solidum argenteorum maneto.

Portarū vectigalia dimidio minora quàm antea sunt.

Summa pecuniarum ex agro boum causa quotannis erogari solita, in aliud munus, agricolis non perinde grave, commutator.

Et, attrito castrensibus stationibus agro, inde nec fœnum militibus, nec palea venunt.

Causæ civiles & capitales ab ordinariis iudicibus solùm & solenniter audiuntur.

Captivi publico tantum carceri addicuntur.

Municipaliaq; passim omnia tam foro civili, & capitali quàm mercatorio & fabrili deservientia, ne omituntur.

Ac nemini, præterquam publico exactori, multanti-um æ asservandum dator.

Prolata post semestrem à Criticis civibus in Prætorum semel sententiæ firmæ & ratæ habentur.

Oppida arcesq; extra pomerium sitæ, biennio tantum, & à Bononiense duntaxat cive custodiuntur.

Cuncta insuper sacerdotia exteris alienigenisq; ne conferuntur.

Nemo Judici, Prolegato, Legatove his Apostolicis indultis privilegiis adversator.

Et, si secus factum fuerit, infectum esto.

IBIDEM.

D. M.

Ameliensis Pontifex Naccius hîc est Cæsar, qui vicem gerens legati Bononiensium, summa æquitate civibus jus reddidit, mox annum agens tertium & sexagesimum concessit orco.

Vixit, dum vixit, bene.

PROPE SCALAS, UBI ASCENSUS EST AD
*facellum, in quo sepulcrum divi Dominici mar-
moreum cernitur.*

Clemens VII. Pont. Max. habito secundo cum Carolo
v. Imp.

v. Imp. hac in Bononia urbe colloquio, Romam profecturus, auditis ante Divi Dominici sepulcrum sacris, adstantibus pluribus Cardinalibus, ac aliis Prælatibus, populique multitudine, singulis annis omnibus prædictum sepulcrum, ubi sacra ejusdem ossa quiescunt, nonis Augusti, quo die obiit, visitantibus, plenariam omnium peccatorum remissionem, & qualibet vice anni unius indulgentiam in perpetuum concessit. vi. Id. Mart. M. D. XXXIII.

IN DOMINICI.

Hic jacet Canolinus, Canolinorum gente ortus, annos LXXIII. natus, cujus in aurificina mirifica fuit ars, in sermone facundia, in forma dignitas, in vivendo integritas singularis, Anno Domini cIo cccc. LV.

IBIDEM AD MONUMENTUM
Anglicæ nationis.

*Hoc situs in tumulo est Gulielmus gloria gentis
Anglorum, quem mors traxit ad Elysios.
Nam modo festivos dum spectat ludere bombos,
Bombarda fractus viribus occubuit.
Proh dolor ergo homini quam fiducia Mortis,
Si jugulant etiam quos putat ille jocos?*

ARTURO COO ANGLICO.

*Quid fles viator; an quod agnoscis tui
Civis sepulcrum patrio procul solo?
Nil nostrum ob hoc malignum fatum fuit:
Eadem, undecumq; prorsus in calum est via.*

III. non. Aug. Anno Domini M. D. V.

IN SERVORUM.

In obitum Scipionis Bargelini Jurisconsulti
Carmen ad Mortem.

*Mors dicam tibi veriora veris:
Nunc quanquam tumulo cada ver hocce
Claudis, id nihil, id nihil putamus:
Virtus, fama, scientia hujus, & spes
Non possunt tumulo profano claudi.
Quid mors ergo tenes? quid assequuta es?*

M V

ITEM:

*Quisq; tibi est genitor, quó sit tibi filius, idem
 Et sibi sit natus, quó sibi sit genitor.
 Quaq; sibi est genitrix, quó sit sibi filia, sitq;
 Nata sibi hac eadem, quó sibi sit genitrix.
 Qua sit alumna sibi, quó sit sibi dulcis alumnus,
 Dulcis alumnus & est, quó sit alumna sibi.
 Nec genitor, genitrix, nec natus, filia, alumnus,
 Et, nec alumna, alter Scipio semper eris.*

IN MARTINI.

Joanni Baptistæ Civiatorio Bononiensi, J. U. consul-
 tissimo, qui, funere merus acerbo, vix annos XXXXIIII.
 impleat: Joannes pater moestissimus, permittentibus
 Elephantucis, posuit, Anno salutis M. D. XIIII. Prid.
 Calend. Decemb.

*In nunc & vigila, noctesq; absume legendo.
 O curas hominum, cæptaq; vana nimis!*

Σπυμὴν χρόνους πᾶς ὄντιν ὁ βίῳ.

IN ÆDESACRA MONASTERII
Misericordia.

Joanni Gozadino viro cum Juris Civilis prudentia,
 tum rerum gerendarum solertia præstantissimo; qui cum
 in Archidiaconatu Bononiæ, & Protonotariatu Aposto-
 lico, in Præfecturis & Legationibus aliquot, egregiam
 Julio II. Pontifici Max. operam navasset, in ipso laudum
 suarum progressu est hominum expectationi ereptus:
 fratris filii patruo optimè merito P. P. Vixit annos XL.
 Obiit anno à partu Virginis M. D. XVII. IV. Cal. Sextilis.

IN LAPIDE TUMULI.

Joannes Gozadinus Jureconsultus, Archidiaconus Bo-
 noniensis, Apostolicus Clericus, & Referendarius ac Pro-
 tonotarius, parentibus, sibi, fratri, & posteris.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas.

IN VILLA SUBURBANA,

CANIS.

*Latrai á ladri, & á gli amanti tacqui.
Onde á Messeri & á Madonna piacqui.*

Quod Germanicé, interprete Samuele
Fabricio, sic sonat:

Wann dieb vnd mörder brachen eyn/
So thet ich weidlich bellen dreyh;
Wann aber buler kamen an/
So schwieg ich still/vnd ließ sie gan.
Derwegen ich von grossen Herrn/
Vnd auch von meiner Frauen geris
Gesehen/vnd gelitten ward/
Vnd ohn schlege gehalten zart.

Latiné veró sic:

*Furem allatravi, parcens taciturnus amanti,
Sic placui dominis, sic placui domina.*

IN CURIA.

Ad statuam Giganteam Herculis.

*Hac finxit novus ora mi Prometheus.
Alcides vocor. heus abite monstra.*

Responsio viatoris:

*Nec finxit faciem tibi hanc Prometheus
Monstrosam novus, illa cum deorum
Non sit effigies, vetus Prometheus
Cui vultus similes creasse fertur.
Alcides neq; tu lapis vocaris
Immotus, rigidus, tacens, tricorpor.
Sed nec iure homines vocare monstra
Monstrosus potes ipse saxeuq;
Vel monstri soboles, vel ipse monstrum.*

EPITAPHIUM CUJUSDAM PYRRHI.

*Terreno Pyrrhus properavit carcere ad astra.
Quid mirum est? semper æug loca summa petit.*

IN FORO AD FONTEM.

Pius IV. Pontif. Max. in majorem civitatis usum deductam in forum ex montibus scaturiginem, illinc quoque in plateam hanc derivandam atq; exornandam mandavit. P. Donato Cælio Episcop. Narn. Bonon. Governatore. M. D. LXV. ære pub. S. P. Q. B.

Felicitas publica.

A L I U D.

Incomparabilis viator exemplum constantiæ atque continentiæ sancta integritate & inclita fide illustre, bonarum & artium, cippus en aspice ut parvus tegit. Quid hoc quæris? Wencelaus Bernardus Olmonte ortus (Moraviæ ea urbs est, Julium montem vocant Latini) is unicus patri, nuper Bononiæ unico unice salutem optans adferre amico, peste mortuus occumbit. Plura iste non capit lapis. Vale igitur, atq; his pia ossibus dic verba, si es pius. Vixit annos XXVIII. menses x. Obiit M. D. XVII.

A L I U D.

Hic ossa Augustini Cianzon Corsici Sardinienfis quiescunt, qui ob armorum tumultus in foro Bononiensi excitatos, ex lege vivere desiit. Tibi pax viator. M. D. XVII.

IN SACELLO VIRGINIS MARIAE.

Si pius es, perlege. Infelix aleator, amissa pecunia, Deiparæ imaginem in fronte templi repositam, pugione ita percutit, ut Servatoris filioli pedis digiti sint excussi. Ob facinus, immobile corpus repente concido; rumor increbuit, ab offensa imploro auxilium, exaudit cum filio pi-entissima, venia dignum faciunt. Vota ad S. Jacobum & Antonium persolvō. Populus hoc sacello virginem collocat. Anno 1405. 3. Octobr.

A D D O M I N I C I.

Ascanio magistro curiæ Rom. qui decimo octavo ætatis suæ anno in singulari certamine cum victor clementissimo animo hosti vitam donasset, de improvviso ab eodem ingratisimo percussus, vitam amisit. Anno Domini 1551. 8. Julii.

IN

IN S. MARTINI.

Tumulus Alex. Achillini Bononiensis, Pro-
fessoris Patavini.

*Hospes Achillinum tumulo qui quaris in isto,
Falleris: ille suo junctus Aristoteli est;
Elysium colit, & quas rerum hic discere causas
Vix potuit, plenis nunc videt ipse oculis.
Tu modo per campos dum nobilis umbra beatos
Errat, dic longum perpetuumq; vale.*

IN S. PETRI.

*Hic Vilhelmus erat Lucensis origine dictus,
Cui merito nomen lucis origo dedit.
Sacra & Trina titulis & honore magistri
Lucensis talicis lucifer alter erat.
Quod prius in Reculo cernebat; lumine vero
Nunc cernit, & ita nunc patet ipsa sibi.
Post vitam vita fruor, Mors pocula mortis
Huic dedit: ad vitam sumsit & hausit ea.
Augusti sibi prima dies fuit ultima vite,
Hujus & ad vitam maxima prima fuit.
Anno milleno centeno septuageno
Octavo Domini, mors sibi vita fuit.
Ut moriens semper vivas:
semper vive ut moriturus.*

IBIDEM.

*Si doctrina, vigor mentis, facundia, virtus
Jus in fata habeant, saluus Agrippa fores.
Heu quam rara ad eos solet adventare senectus,
Qui numis animi dotibus exsuperant.*

AD S. MARIAE ANNUNCIATAE.

*Parma parens, primos Mirandula cessit honores,
Declarat civem me Imola grata suum.
Ad se docta vocat me tandem Felsina; deflent
Artes me Medica, docta cohorsq; virum.
Deflent moesta urbeis ipsa, civemq; reposcunt
Imola, Mirandla, Felsina, Parma parens.*

Joh. Baptistæ Theodosio Medico F. F. pientissimi P.
P. Vix. ann. LXIII. Obiit M. D. XXXVIII.
mens. Septemb.

AD PETRONII.

Aug. Zanettus Bonon. Pont. Cæs. q. Juris Doctor,
Episc. Sebasten. Episc. Bonon. Suffr. & Vic. post graves
& diurnos labores, de sempiterna quiete cogitans,
Melchiori patruo causid. insigni, sibiq; ac post. S. O. M. P.
Anno à Natali DEI & hominis 1512.

LEGES VILlicæ seu GENIALES, PRO-
pe Bononiam in amœnissimo pradio, dicto Casalt-
tula, foribus inscripta.

Hanc villulam, atq; hunc agellum, oia animi aut va-
letudinis causa inviserint, ne voluptas valetudinem,
corporisve curatio voluptatem corrumpat; ne locus
quâ sacer est, violetur, aut quâ cultus est, deseratur; hasce
observanto leges.

DEUM Opt. Max. proima in æde primùm veneran-
tor. Quidvis postea lustando, se ubivis exercento, ubivis
quiescunto, sed hoc citra languorem, cis sudorem illud.
Servorum greges importunorum non modò à pomariis,
sed procul ab ueroque pomærio interea excluduntor. Si
quos tamen ministerii causa voluerint, paucos & mode-
stos introducunto, qui nec hilum attingunto, inconsul-
to villico. Eis abeuntibus, pro anni tempore, pro rerum
copia & inopia, pro cujusque persona, flores, frondes, ra-
musculos, poma, olera, viritim villicus distribuito. Quos
ruris dominus ad prandium coenamve invitarit, curæ,
mœrores, tristitiæ in urbem remittuntor: voluptates ho-
nestæ, jocus, hilaritas remanento. Mensæ eleganter &
splendidè sine luxu ac pompa, aprico opacove loco pro
anni tempore parantor. Dapes solito lautius ac copiosius,
sed ad vitam vivendam, non ad mortem maturandam,
apponuntor. Pocula, quæ sitim pellant, non quæ hospi-
tem obruant, potantor. Interim avium concentu & a-
quarum murmure se oblectantor. Iis silentibus, Jopæ,
Amphiones, Orphei, loquaces compescendo, auris mul-
centor.

cento. Remotis mensis atque arbitris suis, cuiq; convivarum mores paulo liberius pati, seni, juveni, faceto, dicaci vel ad ineptias usque, fas esto. Si qua licentius poti dixerint, fecerint; ea in urbe aliis narrare, aut omnino in memoria habere fas non esto. Scorta, scurræ, parasiti, præstigiatores, atoli, ac ejusmodi impurum & profanum genus procul arcentor. Aleis, latrunculis, scrupulis, talis, si qui se oblectare maluerint; nemini tunc vitiodator, modo fiat modicè, ne forte jacturæ dolor in gaudii, cui hic locus à majoribus dicatus est, sedes mœrorem induxerit. Hisce actis, in eodem facelle. Deo item Opt. Max. gratias agunto. In urbem læti ludibundiq; abeunto.

I B I D E M.

Gaudentum locus hic; procul hinc discedite tristes.

MUTINENSIA.

IN MUTINAM JUL. CÆS.

SCALIGER.

Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus:
Tot se fama nova vertit in ora vetus.

Fama vetus, tot fama recens se vertit in ora:
Ut tituli numeros nesciat ipsa sui.

Mars catus in victis admiscet viribus artem:
Ardua sic gemino nomine bella docet.

At Venus atherias cum sinxerit aurea formas:
Verborum adjunxit pondera picta modis.

Inde triplex liquidos animos inspiret Apollo:
Inde triplex nitida gratia juncta manu.

Nulla deest Erato. capiet te candida Pitho,
Ut mox oblitus tu videare tui.

Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus,
Ergo nec dignum velle tumere putat.